

YOSHLAR ISHSIZLIGINI KELTIRIB CHIQRADIGAN OMILLAR VA ULARGA YECHIM

Qodirova Sevara To'lqin qizi

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 20-August 2023 yil

Ma'qullandi: 23-August 2023 yil

Nashr qilindi: 26-August 2023 yil

KEY WORDS

*yoshlar ishsizligi, hukumat, ish
o'rinlari tanqisligi, stereotiplar.*

ABSTRACT

Yoshlar ishsizligiga sababchi bo'layotgan bir qancha omillar, ularning hayotimizga ta'siri va hukumat hamda boshqa shu kabi mas'ullarning bu masalani oldini olish maqsadida qilayotgan chora-tadbirlari.

Yoshlar ishsizligi ko'plab mamlakatlarda doimiy muammo bo'lib, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda keng tarqalgan. Bu masala uchun mas'ul bo'lgan bir qator murakkab omillar mavjud bo'lib, ular iqtisodiy, ijtimoiy va ta'lim tendentsiyalarigacha bo'lishi mumkin. Biroq, to'g'ri siyosat va aralashuvlar bilan bu muammoni hal qilish va ish kuchiga kirishni istagan yoshlar uchun yanada yaxshi imkoniyatlar yaratish uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan aniq yechimlar mavjud.

Yoshlar ishsizligiga olib keladigan muhim omillardan biri ta'lim darajasining pastligi va ta'lim olish imkoniyatining etishmasligidir. Ko'p hollarda kam ta'minlangan oilalar farzandlari ta'limning qimmatligi, resurslarning yetishmasligi yoki o'qitish sifati pastligi sababli o'qishni yakunlay olmaydi. Natijada, ular maktabni tugatgandan so'ng ish topish va saqlab qolish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va bilimlarga ega emas. Buni hal qilish uchun davlat va xususiy sektor tomonidan ta'limga ko'proq sarmoya kiritilishi, shuningdek, kam ta'minlangan oilalarga farzandlarining ta'lim olishi uchun to'lovlarni amalga oshirishda yordam berish uchun maqsadli moliyaviy yordam ko'rsatish zarur.

Yoshlar ishsizligiga hissa qo'shayotgan yana bir omil sanoatning ayrim tarmoqlarida ish o'rinlarining yo'qligidir. Yoshlarning ega bo'lgan malakalari va bozorda mavjud bo'lgan ish o'rinlari o'rtasidagi nomuvofiqlik ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlarda keng tarqalgan. Ba'zi hollarda ish beruvchilar o'z ishchi kuchini tayyorlash va malakasini oshirish uchun resurslarga ega bo'lmasligi mumkin, ya'ni yoshlar o'z martabalarida o'sish uchun zarur bo'lgan tayyorgarlik va rivojlanishdan foydalana olmaydi. Buni hal qilish uchun o'quv dasturlari va kasb-hunar ta'limiga ko'proq sarmoya kiritish kerak. Ish beruvchilar o'zlari taklif etayotgan ta'lim sifati va dolzarbligini oshirish uchun ta'lim muassasalari bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatishlari, shu tariqa yoshlarning ish joyiga yaxshi tayyorlanishini ta'minlashi kerak.

Bundan tashqari, yoshlarning ishsizligi tanazzul, inflyatsiya va iqtisodiy tanazzul kabi tizimli iqtisodiy muammolardan ham kelib chiqishi mumkin. Iqtisodiyot zaif bo'lsa, ish o'rinlari kamroq bo'ladi va ish beruvchilar yangi korxonalarga sarmoya kiritish ehtimoli kamroq. Xuddi shunday, inflyatsiya yuqori bo'lsa, narxlar ko'tarilib, real

daromadlarni kamaytiradi va iste'molchilarning sarflash qobiliyatini cheklaydi. Buni hal qilish uchun iqtisodiy o'sishni va ish o'rinlari yaratuvchi tarmoqlarga sarmoya kiritishni rag'batlantiradigan kengroq makroiqtisodiy siyosatlar bo'lishi kerak. Hukumatlar korxonalarga ish o'rinlari yaratish uchun imtiyozlar taklif qilishlari mumkin, masalan, soliqlarni kamaytirish yoki grantlar.

Kamsitish, stereotiplar va imkoniyatlardan tengsiz foydalanish kabi ijtimoiy omillar ham yoshlar ishsizligiga yordam berishi mumkin. Ayrim hollarda ayrim guruhlar, masalan, ayollar yoki ozchiliklar, madaniy yoki ijtimoiy me'yorlar tufayli ishga joylashishda to'siqlarga duch kelishi mumkin. Bu ularning ish joylariga kirish va martabadagi o'sish qobiliyatini cheklashi mumkin. Buni hal qilish uchun kamsitishning oldini olish va kelib chiqishi, irqi va jinsidan qat'i nazar, barcha shaxslar uchun teng imkoniyatlarni ta'minlashga qaratilgan siyosatlar ishlab chiqilishi kerak.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, yoshlarning ishsizligi murakkab muammo bo'lib, turli iqtisodiy, ijtimoiy va ta'lim omillari ta'sirida yuzaga keladi. Biroq, yoshlarga ish o'rinlariga ega bo'lishlari va martabalarida o'sishga yordam beradigan bir nechta yechimlar mavjud. Bular ta'lim va kadrlar tayyorlashga ko'proq sarmoya kiritish, kam ta'minlangan oilalarga maqsadli moliyaviy yordam, o'sish va ish o'rinlari yaratuvchi sohalarga sarmoya kiritishga yordam beruvchi iqtisodiy siyosat, shuningdek, kamsitishning oldini oluvchi va odamlarning barcha guruhlari uchun teng imkoniyatlarni ta'minlaydigan siyosatlarni o'z ichiga oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Pravacheloveka.uz
2. <https://pravacheloveka.uz/oz/news/yoshlar-ishsizligi-muammo-bor-yechim-esa>
3. UNICEF.org
4. <https://www.unicef.org/uzbekistan/uz/node/1436>
5. Yomi.uz
6. <https://yomi.uz/2022/01/19/yoshlar-ishsizlik/>
7. Xs.uz
8. <https://yomi.uz/2022/01/19/yoshlar-ishsizlik/>